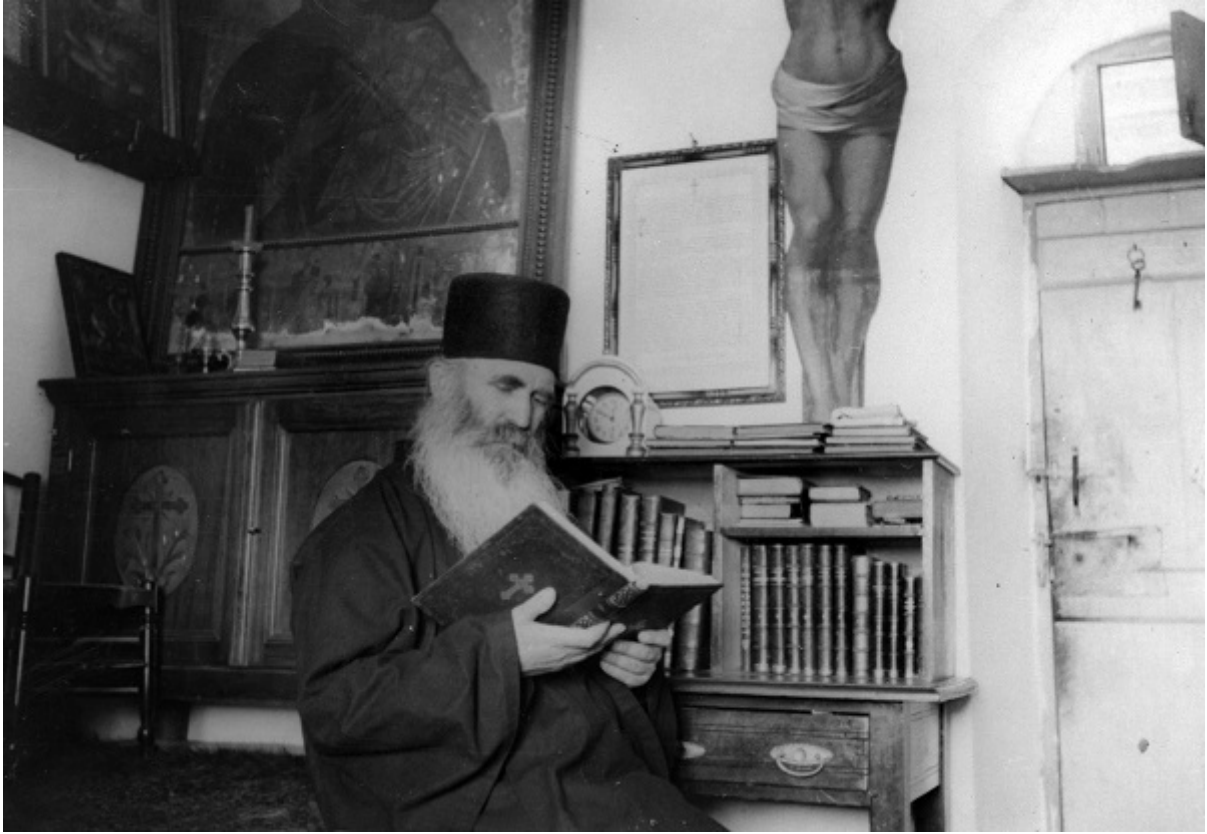

10 Μαΐου 2018

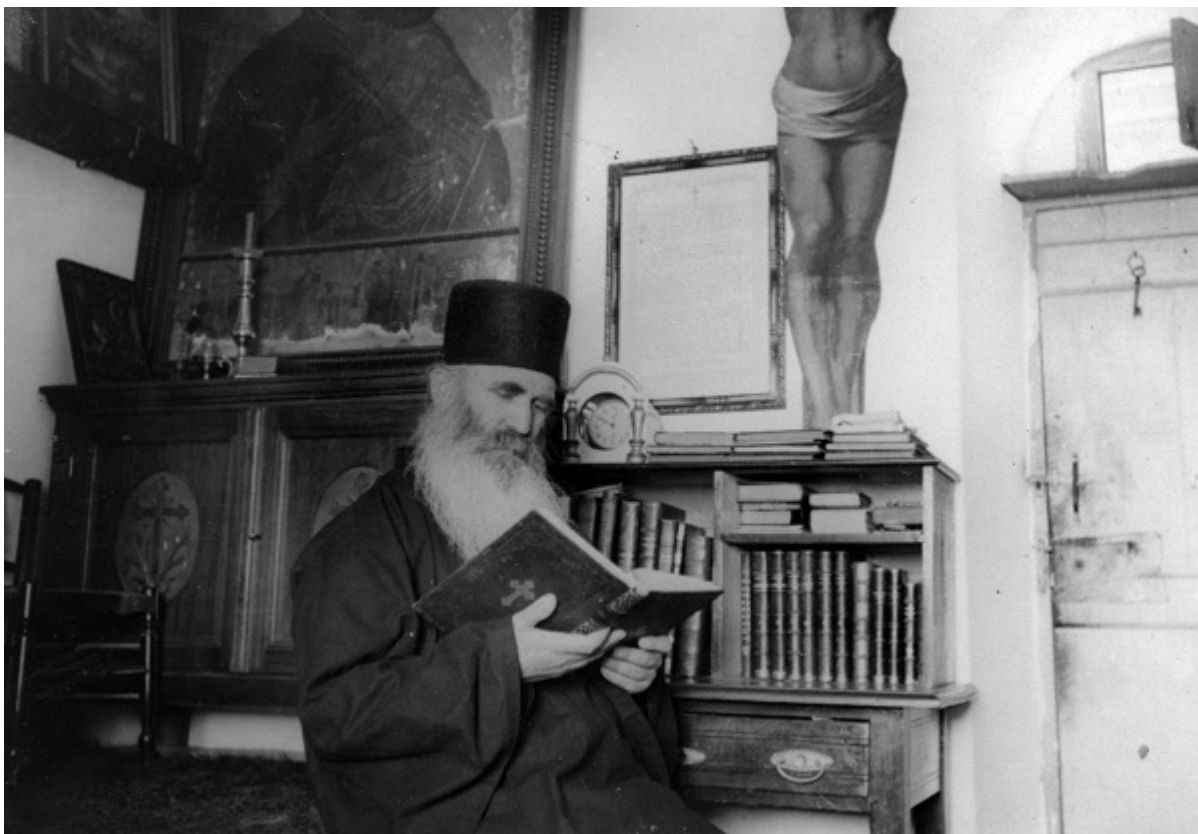
Περί εμπείρου πνευματικού (Αρχιμανδρίτης π. Τύχων Ανδρέου, δρ. Θεολογίας)

/ [Πεμπουσία](#)

Συνεχίζοντας ο άγιος γέροντας Φιλόθεος μας νουθετεί, λέγοντας: «*Εις την ειλικρινή και καθάραν μετάνοιαν και εξομολόγησιν του αμαρτωλού πολύ συντείνει ο καλός και έμπειρος πνευματικός. Ο καλός τρόπος αυτού, η ιλαρότης του προσώπου, η πατρική στοργή μεθ' ης θα δεχθή τον αμαρτωλόν, η γλυκεία γλώσσα της διδασκαλίας, το θάρρος όπερ πρέπει να δίδη εις τους εντροπαλούς, η παραμυθία εις τους πολλά πταίσαντας και απελπισμένους, τα παραδείγματα πολλών μετανοησάντων και σωθέντων, ως το του Μανασσή, του Τελώνου, του ασώτου, της πόρνης και άλλων πολλών, οι οποίοι δια της μετανοίας και εξομολογήσεως ανεδείχθησαν άγιοι, ως το του προφητάνακτος Δαυίδ, των κορυφαίων αποστόλων Πέτρου και Παύλου, της οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας, του αββά Μωσέως του Αιθίοπος, της οσίας Πελαγίας και άλλων· όλα αυτά συντείνουν εις την ειλικρινή μετάνοιαν και εξομολόγησιν του αμαρτωλού. Τοιαύτα και άλλα παρόμοια οφείλει να μεταχειρίζηται ο πνευματικός δια να σώσει εαυτόν και τους εξομολογουμένους. Εις τοιούτους δε πνευματικούς πατέρας και ιατρούς οφείλει ο αμαρτωλός να εμπιστεύηται την θεραπείαν της ψυχής του».*

Διακρίνουμε τη σοφία την κατά Θεόν του Αγίου γέροντος αλλά και την μεγάλη του έγνοια για τη σωτηρία των ανθρώπων και την μέριμνά του και τον πόνο του για τον μικρό αριθμό των γνησίων εκκλησιαστικών ποιμένων.

Ένας πνευματικός πατήρ που γνώριζε τον άγιο γέροντα αναφέρει τα εξής χαρακτηριστικά περί αυτού: «Ο άγιος γέροντας Φιλόθεος, διακόνησε το μυστήριο αυτό με μεγάλη υπευθυνότητα και φόβο Θεού. Ο σκοπός του ήταν πάντοτε να αρπάζει ψυχές από τον διάβολο και να τις προσφέρει στον Θεό. Στα κηρύγματά του μιλούσε πολύ τακτικά για την σπουδαιότητα και την αναγκαιότητα του μυστηρίου αυτού. Προσκαλούσε με ιδιαίτερη θέρμη τους ακροατές του να προσέλθουν στο ιερό εξομολογητήριο. Τα πύρινα λόγια του έφεραν αμέτρητες ψυχές κάτω από το πετραχήλι του. Με μεγάλη πατρική στοργή και διακριτικότητα αντιμετώπιζε όσους έρχονταν κοντά του και ήταν πληγωμένοι από τα βέλη της αμαρτίας. Προσπαθούσε ως άριστος γιατρός και κυβερνήτης των ψυχών εμπειρότατος να θεραπεύει τα ψυχικά τραύματα χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα φάρμακα ανάλογα με την περίπτωση. Επιδίωκε να απαλλάξει τις συνειδήσεις των μετανοούντων από την ενοχή των πονηρών έργων. Έσκυβε με πατρικό ενδιαφέρον πάνω στα διάφορα προβλήματα δίνοντας τις σωστές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους.

Καθώς η καρδιά του εξομολογούμενου ήταν ανοικτή, έσπερνε τον καλό σπόρο για να βλαστήσουν τα άνθη της αρετής. Ήταν πάντα πρόθυμος να διδάξει, καθώς αγωνιούσε για την κατά Χριστό πρόοδο των ψυχών που του εμπιστεύθηκε ο Θεός. Προσπαθούσε να πείσει τους ανθρώπους να μισήσουν την αμαρτία και να αγαπήσουν την αρετή. Για να γίνουν περισσότερο κατανοητά αυτά που δίδασκε χρησιμοποιούσε και κατάλληλα παραδείγματα.

Είχε δυνατή μνήμη και με τρόπο συναρπαστικό διηγείτο περιστατικά διδακτικότερα κυρίως από το γεροντικό. Δεν βιαζόταν ποτέ, όσο πολλές και αν ήταν οι υποχρεώσεις του. Πολλές φορές μια εξομολόγηση διαρκούσε μία και δύο ώρες. Η απέραντη αγάπη του και ο ζήλος του να οδηγήσει ψυχές κοντά στο Θεό τον έκαναν να μην υπολογίζει ούτε χρόνο, ούτε κούραση. Πρώτα το καθήκον και ύστερα όλα τα άλλα. Δεν δίσταζε, όταν ήταν απαραίτητο, να επιβάλει για λόγους παιδαγωγικούς και τα ανάλογα επιτίμια. Όχι για να τιμωρήσει αλλά για να θεραπεύσει. Δεν χρησιμοποιούσε τα επιτίμια σαν δικανικά μέσα σωτηρίας, αλλά ως φάρμακα θεραπευτικά της αμαρτίας που είναι η ασθένεια της ψυχής. Σκοπός του να κατανοήσει ο εξομολογούμενος το σφάλμα του και να ζητήσει το έλεος του Θεού. Να φωτισθεί ο νους του, να διορθώσει την πορεία του για να φανερωθούν οι καρποί της μετανοίας. Δεν θεωρούσε ωφέλιμο να κοινωνήσει κάποιος των Αχράντων Μυστηρίων χωρίς να θεραπευθεί προηγουμένως, χωρίς συντριβή και διόρθωση όσων κακών έπραξε.

Ίσως κάποιοι να τον θεωρούσαν αυστηρό. Όσοι όμως γνώριζαν τη θεραπευτική μέθοδο των Πατέρων της Εκκλησίας μας, κατανοούσαν απόλυτα την υπεύθυνη στάση του, του έκαναν απεριόριστη υπακοή και δεν αργούσαν να διαπιστώσουν τα ευεργετικά αποτελέσματα της θεραπευτικής αγωγής που ελάμβαναν. Ο

πνευματικός πατήρ είναι ο φιλών τον Θεό και ο υπό του Θεού φιλούμενος. Πράγματι ο άγιος γέροντας αναδείχθηκε και φιλόθεος και θεόφιλος. Δέχθηκε μέσα του την χάρη και την ενέργεια του Θεού και ο Θεός ενοίκησε στον αγαθόν δούλο του.

Ο γέροντας ως πνευματικός πατήρ

ενεργούσε ελεύθερα και με διάκριση. Αναφέρει δε τα εξής: Η Ορθόδοξη Εκκλησία από τα παλιά χρόνια ασκεί την επιείκεια και την οικονομία. Ο Μέγας Βασίλειος, που είχε γράψει πολύ αυστηρούς κανόνες για τους μετανοούντες, αφήνει τον πνευματικό ελεύθερο να κάνει διάκριση και λέει: τα επιτίμια να μην δίνονται στους μετανοούντες αδιάκριτα, για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, αλλά με διάκριση, ανάλογα με τη διάθεση της ψυχής. Αν π.χ. ο εξομολογούμενος μετανοεί με ειλικρίνεια, όπως ο άσωτος, ο ληστής, η πόρνη και ο τελώνης και στενάζει και ομολογεί ταπεινά τις αμαρτίες του και ζητεί συγχώρηση, ο πνευματικός ανάλογα με τη μετάνοια που βλέπει, να λιγοστεύει το χρόνο της αποχής από τα Άχραντα Μυστήρια. Όταν όμως κάποιος εξομολογείται χωρίς μετάνοια, χωρίς ευλάβεια και κατάνυξη και δικαιολογεί τον εαυτό του με διάφορες προφάσεις και επιμένει στην αμαρτία, τότε ο πνευματικός να προσέξει πολύ: να μην του επιτρέψει τη Θεία Κοινωνία, γιατί έτσι γίνεται συνυπεύθυνος για ξένες αμαρτίες και είναι σαν να δίνει τα Άγια στα σκυλιά και να βάζει τα μαργαριτάρια μπροστά στα γουρούνια. Η ευθύνη του τότε θα είναι πολύ μεγάλη. Να κάνεις επιείκεια και οικονομία με διάκριση και όπου χρειάζεται.

Ωστόσο ο πνευματικός δεν πρέπει να είναι πολύ αυστηρός. Ούτε να είναι απότομος και να διώχνει τους αμαρτωλούς αλλά να τους δέχεται σαν πατέρας φιλόστοργος και με αγάπη να τους νουθετεί και να τους εμπνέει ειλικρινή εξομολόγηση, χωρίς φόβο, ντροπή και δειλία. Σαν πνευματικός γιατρός, να θεραπεύει τις πληγές τους. Όταν όμως δει ότι δεν διορθώνονται και επιμένουν, και τότε πάλι να μην τους διώξει προσβλητικά αλλά με μέτρο μαλακό να τους λέει: «πήγαινε, παιδί μου, στο

έλεος του Θεού και, αφού δε δέχεσαι τη συμβουλή μου, εγώ θα παρακαλώ το Θεό να σε φωτίσει. Κάνε και συ προσευχή να σε φωτίσει ο Θεός, να γνωρίσεις την αλήθεια, αν μετανοήσεις αληθινά και να επιστρέψεις στο Θεό».

Η πνευματική πατρότητα εκφράζεται με πολλή αγάπη και στοργή. Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός αναφέρει ότι, το όνομα πατήρ ανήκει πρωτίστως εις τον Θεόν. Ο Άγιος Συμεών ο νέος θεολόγος βλέπει στο πρόσωπο του πνευματικού πατρός τον Χριστό. Ο πνευματικός πατήρ όμως, είναι ο τέλειος, ο εν Χριστώ αναπλασθείς και μεταμορφωθείς άνθρωπος. Είναι ο άνωθεν γεννηθείς για αυτό και δύναται να μεταδώσει την εν αυτώ υπάρχουσα ζωή και να γεννήσει τέκνα πνευματικά. Τέτοιος θεοφόρος και πλήρης Πνεύματος Αγίου υπήρξε ο Γέροντας Φιλόθεος της Πάρου.

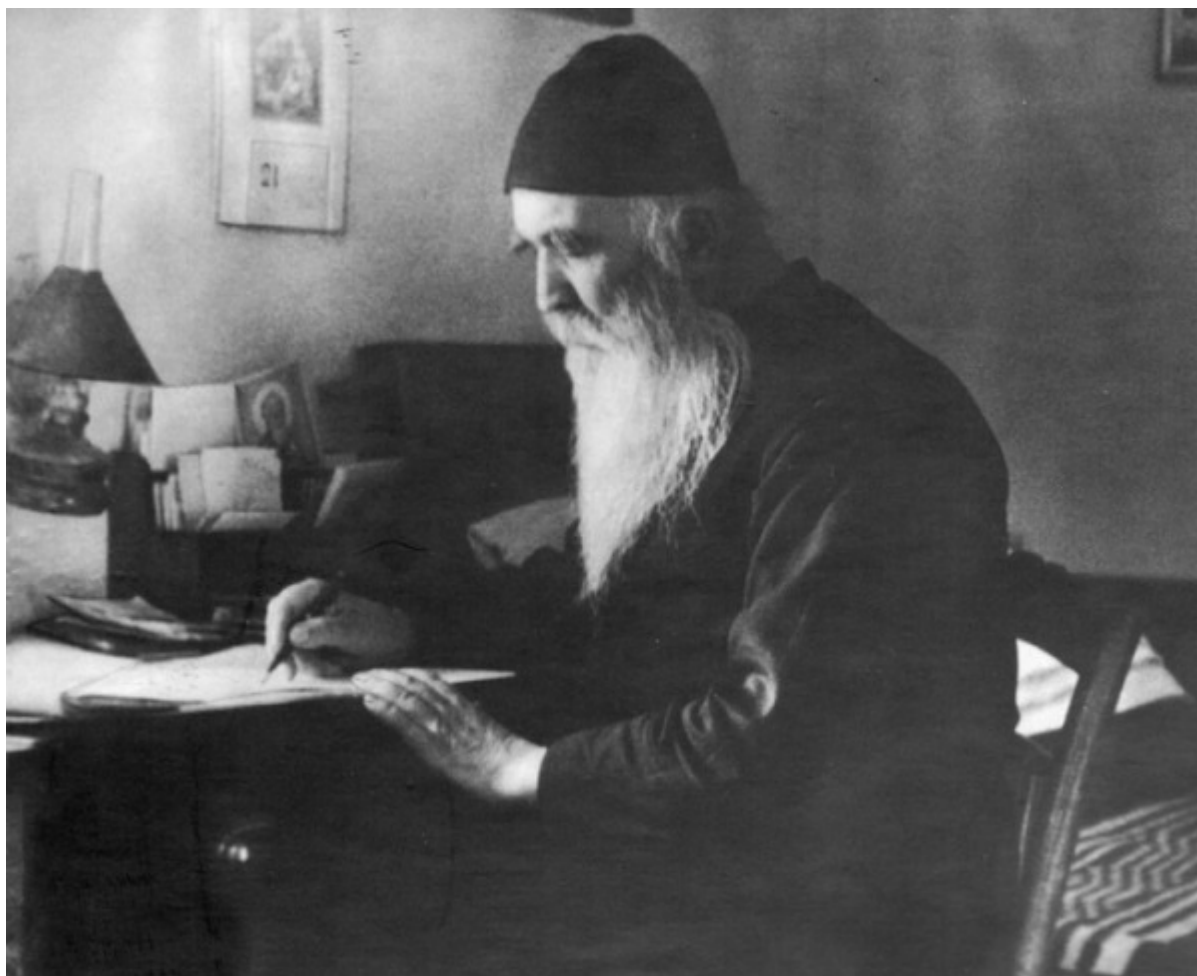
Εν συνεχεία παραθέτουμε σταχυολογήματα του αγίου γέροντος που διαφαίνεται η πνευματική του πατρότητα και η μεγάλη του αγάπη προς τα τέκνα του ώστε να κληρονομήσουν την αιώνια ζωή.

- «δια να απαλλαγής από τον πόλεμο των αοράτων δυσμενών εχθρών απαιτείται μεγάλη υπομονή, προσοχή, αδιάλειπτος προσευχή, πίστης θερμή, αγάπη ολοκάρδιος προς τον Θεόν και τον πλησίον και τέλος άκρα ταπείνωση. Φρόντισε παιδί μου να αποκτήσεις αυτές τας αρετάς και εάν δεν τας έχεις, ζήτησε μετά πίστεως από τον Θεόν τον χορηγό των αγαθών και των δωρεών ο οποίος ευχαρίστως θα σου τας δώσει».

Αλλού ο άγιος γέροντας γράφει μετά πόνου και δακρύων,

- «...εάν θέλει ο Θεός και έλθω, και δυνηθώ μίαν μόνον ψυχήν να αρπάσω από την αμαρτίαν, να την φέρω εις μετάνοιαν, από την πλάνην εις την αλήθειαν, απο την κακίαν εις την αρετήν, από το σκότος εις το φως, από τον διάβολον εις τον Χριστόν, αυτό θα είναι μέγιστος έρανος δι εμέ και την μονήν μου, διότι μια ψυχή αξίζει περισσότερο από όλον τον κόσμον...

...φοβούμαι ότι πολύ σύντομα θα επέλθη όλεθρος εις το ανθρώπινον γένος, επειδή οι πλείστοι των αρχόντων και αρχομένων, κληρικοί και λαϊκοί, βαδίζουν την ευρύχωρον οδόν, η οποία οδηγεί εις την απώλειαν. Αυτήν διδάσκουν και εις τους άλλους να ακολουθούν και με το παράδειγμά των... Ημείς ας ακολουθώμεν την στενήν και τεθλιμμένην οδόν και με υπομονήν ας βαδίζωμεν τον προκείμενον ημίν αγώνα, αφορώντες εις τον της πίστεως Αρχηγόν μας, λογιζόμενοι πάντα σκύβαλα, ίνα Χριστόν κερδίσωμεν... Στήκετε παρακαλώ, στερεοί, εις την ορθήν πίστιν και τας πατρικάς παραδόσεις, και περισσότερον στήκετε θερμοί εις την αγάπην του Χριστού, ίνα όταν έλθη με την δόξαν Αυτού εύρωμεν ανάπαυσιν μετά πάντων των Αγίων».

Ο γέροντας γράφοντας σε εξομολόγο ιερέα τον συμβουλεύει λέγοντας,

- «...πράγματι η κακία του παρόντος πονηρού αιώνος υπερέβη τας κακίας και αμαρτίας πάντων των αιώνων, και πας πνευματικός, έχων φόβον Θεού και συνείδησιν, ευρίσκεται εις δύσκολον θέσιν πώς να εξοικονομή τους εξομολογουμένους αμαρτωλούς. Εις την παρούσαν πονηράν γενεάν ο πνευματικός οφείλει να μεταχειρίζεται την οικονομίαν, διότι εάν μεταχειρισθή την ακρίβειαν ή ουδείς εκ των εξομολογουμένων ή σπάνιοι θα ευρεθούν άξιοι να κοινωνούν. Απαιτείται όμως μεγίστη προσοχή και διάκρισις εις τον πνευματικόν και προσευχή θερμή προς τον Ουράνιον Θεόν και Πατέρα να τον φωτίζη πώς να μεταχειρίζεται

την οικονομίαν, και κατά τον θείον Γρηγόριον «οικονομητέον και μη παρανομητέον», οπότε, εάν πρόκειται να παρανομή προτιμώτερον να μη εξομολογή, δια να μη ακούσει το «ιατρέ θεράπευσον σεαυτόν».

Η σημερινή αξιοθρήνητος κατάστασις των ανθρώπων οφείλεται αφ' ενός μεν εις την έλλειψιν πνευματικών εναρέτων, σοφών, διακριτικών, θεοφοβουμένων, ευσεβών και εμπείρων, αφ' ετέρου δε εις την ύπαρξιν πνευματικών στερουμένων φόβου Θεού και πάσης αρετής, αμαθών, απείρων, και ενίων ασεβών, δυσπίστων και διεφθαρμένων. Ούτω δεν πρέπει να αναμένη τις άλλο τι παρά, ή το έλεος του Παναγάθου Θεού, να εξαποστείλη ανθρώπους ικανούς και εκλεκτούς εις τον μυστικόν αμπελώνα Αυτού, ή την ερχομένης ρομφαίαν να καθαρίση την γην εκ των ανομιών αυτής... και ταύτα εν ολίγοις • σώζου εκ της γενεάς ταύτης της πονηράς...»

Στην προς Γαλάτας επιστολή του ο Απόστολος Παύλος, αναφέρει στους χριστιανούς: «Τεκνία μου, ους πάλιν ωδίνω άχρις ου μορφωθεί Χριστός εν υμίν». Εδώ ο Απόστολος των εθνών ωδίνει, πονεί αλλά σκοπός του είναι η αναγέννησις και μόρφωσις εν χριστώ των τέκνων του. Έτσι και ο άγιος γέροντας νυχθημερόν και κάτω από το φως του κεριού τις μεσονύκτιες ώρες γράφει, καλύτερα συνομιλεί, με τα πνευματικά του τέκνα, νουθετώντας τα πονώντας και προσευχόμενος υπέρ αυτών.

Οι επιστολές που έχει γράψει είναι μερικές χιλιάδες. Σώζονται στα ανέκδοτα χειρόγραφα τετράδια 1800 επιστολές από τις 5.000 που υπολογίζεται ότι έγγραψε.